

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELNÖK

Ikt.sz.: A-025-17/2007.

DR. SZILI KATALIN
A MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉS
ELNÖKE

BUDAPEST

Tisztelt Elnök Asszony!

Az országgyűlési képviselők juttatásának mértékét és a költségtérítések elszámolási gyakorlatát (szabályozását) érintő, a médiában jelentős figyelmet kapott problémák megoldásához – az OE-120/3/2007. számú megtisztelő felkérésében megfogalmazott kérdéskörökhöz kapcsolódóan – a szükséges mélységű adatgyűjtés, elemzés és nemzetközi összehasonlítás elvégzését követően az alábbi tájékoztatást adom.

Munkánk elvi alapállása az volt, hogy az Állami Számvevőszék – alkotmányos jogállására, tevékenységi körére tekintettel – a felkérésben felsorakoztatott kérdések megoldását elősegítő döntési irányok kialakításához **elsősorban ellenőrzési tapasztalataival alátámasztott szempontok, megállapítások révén** járulhat hozzá, illetőleg ajánlhatja azokat megfontolásra a döntéshozó számára.

Az Állami Számvevőszék a felkérésben megjelenített – széles területet átfogó – kérdésfelvetések vizsgálata során a meglévő ellenőrzési tapasztalatok, ismeretek mellett – a szakanyag elméleti feldolgozottsága okán – figyelembe vette a **más szervezetek** (Országgyűlés Hivatala, Országgyűlési Könyvtár Képviselői Kutatószolgálat, Központi Statisztikai Hivatal, Állami Foglalkoztatási Szolgálat) **által biztosított, illetve hozzáférhetővé tett adatokat is**. Tudományos alapossággal foglalkozik a témával, annak történelmi gyökereivel és gyakorlati problémáival Pap András László a Politikatudományi Szemle XIII. évfolyamának (2004) 4. számában a „Képviselői juttatások Európában” című dolgozatában.

Ígéretünkhöz híven – a válasz megalapozásához nélkülözhetetlen összehasonlítás érdekében – megkérdeztünk **több európai számvevőszéket** is az egyes országokban a képviselői díjakkal/költségtérítésekkel kapcsolatban alkalmazott gyakorlatról. A megkeresett 15 ország (1. sz. melléklet) számvevőszékeinek többsége adott választ a képviselői juttatások fajtáival, a díjazás presztízsével és technikai kezelésével stb. összefüggő kérdéseinkre (2. sz. melléklet).

1. A beérkezett adatokkal (is) végzett összehasonlítás lényegében alátámasztja azt a feltételezést, hogy a más országok adatai legfeljebb a problémakör **formai** vonatkozásai

(juttatások fő csoportjai, elnevezésük, technikai, adózási kezelési mód kérdései, stb.) tekintetében adhatnak támpontokat, ellenben a **tartalmi – lényegi** összetevőket (anyagi szabályok, mérték, járandóságok feltételei stb.) illetően az „**ahány ház, annyi szokás**” elv érvényesül. A rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy a követett nemzetközi gyakorlat igen változatos. Ennek ellenére az alkalmazott képviselői javadalmazási rendszereknek vannak olyan sajátosságai, amelyek közös jellemzőkként általánosan összegezhethők (3. sz. melléklet).

Az európai országok többségében érvényes gyakorlat alapján a parlamenti képviselőket megillető javadalmazás több elemből áll, melyek a következők:

- **alapdíj és pótdíjak** (természetesen országonként differenciált feltételekkel),
- **általános költségtérítés** (a képviselő részére nyújtott szolgáltatásoktól függően),
- **utazási költségtérítés**, kilométerpénz (jellemzően belföldi utakhoz, esetleg költségmentesség),
- **szállásköltség**.

Ezeken túlmenően az egyes országokban számos egyéb eleme is van a javadalmazási rendszernek, melyekre az alkalmazott megoldások bonyolultsága és objektíve nehézkes összevethetősége miatt nem térünk ki (szakértők foglalkoztatása, irodahasználat, telekommunikáció, elszállásolás, stb.).

a) Alapdíj és pótdíjak

Ez a hazai gyakorlat érdemi véleményezéséhez önmagában nem ad valóságos információt, miután kialakítása országfüggő, és minden esetben – országonként eltérő – pótdíjak, illetménykiegészítések rendszere egészíti ki, amely az alapdíjjal megegyező, esetenként annál nagyobb is lehet.

Kétségtelen, hogy az olasz képviselői alapdíj messze a legmagasabb Európában (11 ezer euro), de igen szerény kedvezményi kör társul hozzá.

Kiemelendő ugyanakkor, hogy a **legtöbb országban a képviselői munka díjazása általában az államigazgatás felső szintjéhez igazodik** (minisztériumi főosztályvezető, helyettes államtitkár, legfelsőbb szintű bíró, vezető államügyész). Egyes országokban – Bulgáriában, Szlovákiában, Észtországban, Szlovéniában – az átlagkereset 3-5-szöröse a képviselői alapdíj. Lengyelországban a képviselők kapnak 13. havi fizetést is.

Magyarországon a rendszerváltozáskor az alapdíjat a miniszteri illetmény 50 %-ában határozták meg, ez még ugyanabban az évben a köztisztviselői illetményalap hatszorosára változott, ami abban az időben a miniszter és az államtitkár alapilletménye átlagának felelt meg. Ez az időközben

bekövetkezett jogszabályi változások eredményeként ma kevesebb, mint egy minisztériumi osztályvezető alapilletménye, ami az illetményalap hétszerese.

b) Általános költségtérítés

A képviselői mandátumhoz kapcsolódó feladatok ellátására jellemzően mindenhol van **általános költségtérítés**, ami az alapidj arányában meghatározott (esetleg rögzített összegű). Ezzel általában nem kell elszámolni, de van, hogy utólagosan, számla ellenében kapják kézhez az összeget a képviselők (Észtország, Nagy-Britannia Alsóház).

c) Utazási költségtérítés, kilométerpénz

A legtöbb helyen **ingyenes utazás** biztosított belföldi viszonylatban. Külföldre kiküldetési formában az általános elszámolási szabályok érvényesülnek minden országban.

A kilométerpénz sok esetben a lakhely és a parlament közti távolság függvénye, és maximálva van az erre felvehető összeg. Néhány országban (pl. Spanyolország) viszont az elszámoláshoz menetlevelet kell vezetni a megtett útról.

d) Szállásköltség

Szinte kivétel nélkül minden országban létezik szállásköltség térítés a (több esetben csak a nem fővárosi) képviselők számára, maximált összegben, számla ellenében. Nagyon ritka – s ott sem kötelező az igénybevétele – az elszállásolás természetbeni juttatása (Norvégia).

Összegzésként elmondható: a **fizetésként kapott juttatás mindenhol (így nálunk is) adóköteles**, a költségtérítések viszont **jelentős részben nem adókötelesek**. Az **általány jellegű költségekkel** (bizonyos összeghatárig) **nem kell elszámolni**, de az ezen felüli költségtérítésekkel – egy-két ország kivételével – számla, szerződés, illetve egyéb dokumentumok alapján **el kell számolni a parlamenti hivatallal szemben**.

2. A magyar országgyűlési képviselők juttatása nem tekinthető kiugróan magasnak sem a versenyszféra vezető tisztségviselőinek, sem a minisztériumok vezetőinek (főosztályvezetők, főosztályvezető-helyettesek, osztályvezetők) átlagához képest (5. számú melléklet). **A képviselők számára kifizetett tiszteletdíjak, illetve költségtérítések kevésbé dinamikusn emelkedtek, mint például a központi közigazgatásban foglalkoztatott köztisztviselők átlagkeresete. Az előbbi 2001 és 2005 között 32 %-kal nőtt, az utóbbi pedig 52 %-kal.**

Az általunk megkérdezett országokban a képviselők díjazása a központi közigazgatás felső szintű vezetőinek feleltethető meg. A 2005. évi zárszámadási törvényjavaslat mellékletében szereplő táblázat szerint hazánkban az országgyűlési képviselők személyi juttatása (beleértve a költségtérítéseket is) a felső, felső-középszintű közigazgatási vezetők kategóriájában mozog (600-700 ezer forint/hó), igaz, e kategóriákban a rendszeres személyi juttatáson túlmenően további tételek (jutalom, költségtérítés, gépjárműhasználat, ruhapénz stb.) növelik az összjuttatást. Más foglalkoztatási csoportok bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban ennél alacsonyabb (200-400 ezer forint/hó). A teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági szinten 158 ezer forint/hó.

A hazai és a nemzetközi összevetésben is alapkérdés, hogy a parlamenti képviselők „főállásban” látják-e el feladataikat, vagy pedig más kereseti, megélhetési forrásra is támaszkodhatnak, s párhuzamosan más munkákat, megbízásokat is elláthatnak-e.

A nemzetközi összehasonlítások önmagukban már csak azért sem lehetnek markáns „szereplői” a hazai helyzet megítélésének és az esetleges változtatásokra irányuló döntés előkészítésnek, mert a különböző országokban hosszú történelmi tradíciók alapján érelődött-formálódott a parlamenti képviselők társadalomban elfoglalt helye, súlya és presztízse. A díjazások, juttatások mértéke, struktúrája, a hozzájutás módja, a kontrollok és az elszámoltatások nem kis részben ebből vezethetők le.

3. A megismert nemzetközi gyakorlat szerint – a magyar szabályozáshoz hasonlóan – az **alapdíjat növeli a pótdíjak és a költségtérítések összege**. A képviselői munka ilyen módon történő biztosításához megállapított összegek (a viszonylag alacsony) alapdíjhoz viszonyított aránya azonban Magyarországon magasnak számíthat, azt is figyelembe véve, hogy rendkívül jelentős lehet az eltérés egyes képviselők között a tiszteletdíjat és költségtérítést együttesen tekintve.

A magyar országgyűlési képviselők számára biztosított költségtérítések esetében a **nemzetközi gyakorlattól való eltérés jellemzően nem a mértéket illetően, hanem a bizonylatokkal való alátámasztottságra vonatkozó követelmény meghatározásában van**. Az Országgyűlési Könyvtár Képviselői Kutatószolgálatá által 2007. februárban közzétett összeállítás szerint a számba vett 22 ország (köztük 16 EU-tagállam) közül csak két esetben (Finnország, Franciaország) nem volt előírás a képviselői költségtérítéseknél – részben vagy teljes egészében – a bizonylattal való alátámasztás.

Az általunk megkérdezett országokban (1. sz. melléklet) mindenhol van költségtérítés, amelynek részeként a képviselői mandátumhoz kapcsolódó általános költségáttalánnyal általában nem kell elszámolni, míg ezen felül a költségtérítések (szállás, utazás) többségükben elszámolás-kötelesek. A képviselők elszámolása a parlamenti hivatallal szemben történik.

-
- a) Az Országgyűlés Hivatalának adatai szerint 1990-től az átlagos költségtérítés (a 100-200 km közötti távolságot figyelembe véve megállapított összeg) a tiszteletdíj felét tette ki, 2000-től azonban azt már 30 %-kal meghaladta. A térítés mértékét a jogszabály az egyéni választókerület székhelye, a területi listának megfelelő megyeszékhely, illetve a képviselő nyilatkozata szerinti állandó lakóhelye és Budapest közötti legrövidebb közúti távolság alapján határozza meg az alapidj százalékában, annak 1999-ig 35 %-60 %-ában, majd 2000. január 1-jétől 70 %-160 %-ában.
- b) A költségtérítés-átalány jelentős változása egyben a költségtérítések növekedését is eredményezte. (A költségtérítésekben az átalány és a szállásköltség aránya 2001 és 2004 között 3:1 volt). A képviselői tevékenység ellátását szolgáló, a tiszteletdíjakra és a költségtérítésekre vonatkozó szabályozásban a **költségtérítés arányának jelentős változása együtt járt a szállásköltségekre vonatkozó elszámolási kötelezettség puhításával**. 2003-tól a térítés jogosságát bizonylattal igazoló rendszert felváltotta az átalány.
4. Felmerülhetne esetleg a juttatások adókötelezettségének rendezése egyszerűsített adó (elszámolási) technikák alkalmazásával. A személyi jövedelemadó rendszere számos bevétel jövedelem tartalmának kiszámításánál – amikor a jövedelemtartalomnak az általános szabályok szerinti megállapítása aránytalan és indokolatlan terhet jelentene az adózás szereplői számára, illetőleg amikor az esetleges ellenőrzés költsége meghaladná az „elérhető hasznot” – él a könnyített technikák (átalányadó, költségátalány, ún. diktált rezsihányad, stb.) alkalmazásának lehetőségével. Ezekben az esetekben vagy a bevétel meghatározott hányada a törvényileg elismert költség (pl. önálló munkából, mezőgazdasági termelésből származó jövedelem megállapítása), vagy az ilyen bevétel az átlaghoz képest alacsonyabb kulccsal terhelt (pl. egyszerűsített vállalkozói adó, illetőleg más hasonló elvonási formák).

Az esetleges „könnyítések” felvetése azonban aggályos lehet, annál is inkább, mert a személyi jövedelemadóban az általánostól eltérő technikákkal kezelt adózói csoportok helyzete és a parlamenti képviselők költségtérítésének megítélése tekintetében több, lényeges jelentő különbség mutatható ki:

- az egyszerűsített elszámolás hatálya alá tartozó adózók valamennyien vállalkozók, illetőleg más önálló munkából érnek el bevételt (a képviselők tiszteletdíja és költségtérítése az adótörvény fogalomhasználata szerint nem minősül önálló munkából eredő jövedelemnek);
- a vállalkozó maga „előlegezi” meg (viseli) költségeit a vállalkozás vitele folyamatában (a képviselő költségvetési forrásból azt előzetesen megkapja);
- a képviselői juttatások forrása költségvetési „közpénz”, amelynek éppen **átláthatóvá, elszámoltathatóvá tétele a követelmény,**

-
- a vállalkozó egész bevétele bevallás alá esik, míg a képviselői költségtérítés teljes egészében mentes a bevallás (és a nyilvántartás vezetés kötelezettsége) alól.
5. Ellenőrzési tapasztalataink arra is rávilágítanak, hogy egyes problémák, így a megkeresésben foglalt kérdéskörök rendezésénél – bár azoknak természetesen vannak költségvetési vonzataik – alapvetően nem gazdálkodási-számviteli szempontok dominálnak. **A költségtérítések elszámolásának bizonylatolása, és annak ellenőrzése során felmerülő költségekkel szembeállítható „haszon” megítélésénél a törvényalkotó mérlegelési jogkörében döntheti el, mit tart politikailag indokoltnak, adott esetben tekintet nélkül az ezzel járó esetleges kényelmetlenségekre, pótlólagos kiadásokra.**

A tárgyalt kérdéscsoportban a kiindulási problémát az jelenti, hogy **a különböző térítéseknek a felhasználása éppen az elszámolási kötelezettség hiánya miatt** megnehezíti az átláthatóságot, vagyis annak egyértelmű megítélését, hogy – akár az adott feltételrendszer keretei között – jogosan jutnak-e bizonyos térítésekhez a képviselők. A politika hitelességének és a társadalmi bizalomnak is alapfeltétele – amit az ÁSZ már korábbi levelében is kinyilvánított –, hogy **kontrollálhatóbbá és átláthatóbbá kellene tenni** a képviselőknek az országgyűlési feladataik ellátásával kapcsolatos pénzfelhasználását.

Mindezek mellett is kétségtelen, hogy a probléma iránti fokozott (köz)érdeklődésben szerepe lehet egyfelől a költségátalány 2000. évi „meredek” emelkedésének, a szállásköltség számlanélküliségének (2003. év), másfelől a közteherviselés szabályai általános szigorodása keltette vélt vagy valós indulatoknak. E rész kérdés érzékenysége talán rávilágít arra is, hogy a kérdésfeltevés több önmagánál, széles összefüggéseket fog át (a képviselői tevékenység anyagi elismerése, a költségek fajtái és mértéke, adóvonatkozások stb.), érinti a képviselői munka társadalmi presztizsét, de továbbmenve, általában az alkotmányos tényezők társadalmi tekintélyének kérdését, helyüket, szerepüket meghatározó normák időtállóságát is. Ezzel is számolva a következők ajánlhatók:

1. Politikai és szakmai egyeztetés az országgyűlési képviselők munkájának társadalmi és anyagi presztizsét meghatározó feltételek elemzése, a parlamenti munka elismerése és társadalmi értékelése közötti összefüggések feltárása, a lehetséges szabályozási irányok meghatározása érdekében, különös tekintettel a vonatkozó törvény kétharmados voltára **(átfogó kezelési mód)**.
2. A képviselői javadalmazás rendszerének és a törvényi szabályozásnak átfogó felülvizsgálata a képviselői munkával összefüggő, az annak ellátását biztosító, **elszámolható költségek pontos, egyértelmű (tétéles) meghatározása**.
3. A képviselői **alapidíj összegének életszerű**, a realitásokhoz igazodó meghatározása.
4. Az ésszerű költségtakarékosság és a gazdaságosság, valamint az adminisztrációs terhek szükségtelen szaporításának elkerülése céljából – a jövedelemadózás logikai rendszeréhez igazodóan – a **képviselői munkával összefüggő és elismert költségek elszámolására** kétféle megoldás kínálkozik

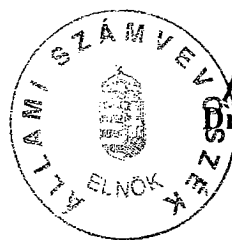
-
- a) változat: **bruttósítani** a reális, megalapozott költségeket és azokat a képviselői alapidíjhoz hasonlóan személyi jövedelemadó kötelessé tenni. (A nemzetközi gyakorlatot is figyelembe véve ezt különösen a szállásköltség térítésnél javasoljuk megfontolni.) Elszámolás – annak mértékéig – számlával, az adóhatósággal szemben történne az általános adómegállapítási rendben. (Ez a képviselőnek nem okoz jelentős többletterhet, hiszen többségük ma is bevallásra kötelezett.) Nem vitatható, hogy ez költségvetési többletterhet (adó, járulék stb.) eredményez, amit viszont ellensúlyozhat a rendszer átláthatóságából származó előny.
- b) változat: meghatározni a **költségátalányt**, ezen belül azt, hogy az mely költségfajtákat fedí le és a képviselőt mentesíteni az elszámolási és bevallási kötelezettség alól.

Bízom abban, hogy az ajánlások elősegíthetik a vizsgált kérdéskört megoldó döntési irányok kialakítását és a részletszabályok kidolgozásának megalapozását.

Köszönöm megtisztelő bizalmát.

Budapest, 2007. március 30.,

Tisztelettel:

Kovács Árpád
Dr. Kovács Árpád

Megkérdezett országok

I. EU tagországok számvevőszékei

1. Lengyelország;
2. Dánia;
3. Észtország;
4. Ausztria;
5. Belgium;
6. Szlovákia;
7. Franciaország;
8. Németország;
9. Litvánia;
10. Finnország;
11. Egyesült Királyság;
12. Hollandia;
13. Csehország;
14. Szlovénia.

II. Nem EU tagország számvevőszéke

1. Norvégia

K é r d ő í v

1. A parlamenti képviselőt mandátuma alatt a törvényhozásban végzett képviselői munkájáért milyen juttatás (munkadíj, tiszteletdíj, költségtérítés) illeti meg?
2. A képviselői juttatást milyen szintű jogszabály (parlamenti határozat, törvény stb.) alapítja meg?
3. A képviselői juttatás a társadalmi hierarchiában milyen foglalkozási ág (csoport) megbecsülését fedi, illetőleg közszolgálati hierarchiában melyik szint (fizetési fokozat) díjazásának feleltethető meg (minisztériumi főosztályvezető, államtitkár, stb.)?
4. Adóköteles vagy adómentes a képviselők juttatása?
5. A képviselők juttatása milyen elemekből áll, milyen tevékenységek elismerésére szolgál?
6. Ha a juttatás több jogcímet foglal magába, akkor a juttatás mekkora hányadát képezi a végzett munka ellenértéke (munkadíj, tiszteletdíj) és mekkorát a képviselői munkával együttjáró költségek megtérítése?
7. Milyen körülmények befolyásolják (határozzák meg) a költségtérítésnek az összjuttatáson belüli arányának alakulását?
8. Költségtérítés összege milyen költséget ismer el, milyen jogcímen történő kiadásokra (szállás, utazás, szakértő igénybevétele, stb.) nyújt fedezetet?
9. A képviselőnek a kapott költségtérítés összegének felhasználásáról el kell-e számolnia:
 - a) nem
 - b) ha igen, milyen dokumentum (számla, stb.) alapján?
10. Amennyiben a képviselőt a költségtérítéssel kapcsolatban elszámolási kötelezettség terheli, azt a parlamenttel szemben teszi meg, vagy az adóhatóságnál?

Megkeresett és választ adó országok gyakorlata*

Kérdés/Ország	Németország	Észtország	Nagy-Britannia	Norvégia	Csehország
Milyen juttatások illetik meg a képviselőt?	személyi és dologi	fizetés és ennek max. 30%-a költségtérítés, elszállásolják a nem fővárosi képviselőket	fizetés és egyéb juttatás	fizetés, költségtérítés, és elszállásolás	fizetés, költségtérítés, szállásköltség vagy elszállásolás
Milyen foglalkozási csoport díjazásának feleltethető ez meg?	a szövetségi szféra legfelső szintű bíróságán dolgozó bíró	vezető államügyész	nincs adat	minisztériumi főosztályvezető	miniszter-helyettes
Milyen elemekből áll a juttatás?	tiszteletdíj, költségátalány, betegbiztosítási díj	fizetés, és visszatérítik a fizetés max. 30%-át	külön meghatározott szabályrendszer szerint (Green Book)	fizetés, költségátalány, utazási juttatások, biztosítás, ingyenes szállás	fizetés, költségtérítés
A tiszteletdíj és a költségtérítés aránya?	tiszteletdíj 37% költségtérítés 63%	fizetés 70% visszatérítés 30%	külön meghatározott szabályrendszer szerint (Green Book)	nincs adat	a költségtérítés minimuma az alapfizetés 50%-a
Mire nyújt fedezetet a költségtérítés?	utazás, szállás	a képviselői munkához kapcsolódó költségekre	külön meghatározott szabályrendszer szerint (Green Book)	utazás, "kétháztartásos" életvitel	reprezentáció, közlekedés, szállás
El kell-e számolni a költségtérítésről?	az általánnyal nem, minden mással szerződéssel, számlával igen	igen, számla ellenében	250 font felett számlával kell igazolni	a közvetlen költségtérítéssel számla, nyugta alapján	megfelelő bizonyítékkal, pl. számlával kell eszámolni a költségekkel
Kivel szemben terheli elszámolási kötelezettség a képviselőt?	az országgyűlési hivatal felé	a parlamenti hivatal felé	a parlament felé	a házbizottságnak kell elszámolni	a parlament felé kell elszámolni

*/ A kérdőívre adott számveszőszerű válaszok alapján

Kérdés/Ország	Lengyelország	Dánia	Finnország	Szlovákia
Milyen juttatások illetik meg a képviselőt?	fizetés (akinek egyéb jövedelme nincs), költségátalány, utazási költség, szállásköltség	fizetés, általános és lakhatási költségtérítés	fizetés, lakhatási és egyéb képviselői munkához kapcsolódó költségek, ingyenes utazás	fizetés, egyösszegű jutattás (a költségekre)
Milyen foglalkozási csoport díjazásának feleltethető ez meg?	államtitkár-helyettes	államigazgatási osztályvezető, főosztályvezető	minisztériumi osztályvezető, illetve a magánszektorban középvezetők felső rétege	bankvezetők, fontos magánvállalatok vezetői
Milyen elemekből áll a juttatás?	fizetés, költségtérítés	fizetés, költségtérítés	fizetés, kiadások térítése, ingyenes utazás	fizetés, járadék, úti- és egyéb költségek
A tiszteletdíj és a költségtérítés aránya?	nincs adat	az alapilletmény 25%-át kapják költségtérítésként	lakhelytől függően max. az alapfizetés 50%-a a kiadástérítés	a költségtérítések elérhetik a fizetés 80%-át
Mire nyújt fedezetet a költségtérítés?	a képviselői munkához kapcsolódó költségek, utazás, szállás	lakhatás és általány	lakhatás, képviselői munkához kapcsolódó költségek	úti- és egyéb költségek
El kell-e számolni a költségtérítésről?	el kell számolni számlával, okmánnyal, nyilatkozattal	a lakhatási költségtérítéssel dokumentumok alapján kell elszámolni	nem kell elszámolni a költségtérítésről, az ingyenes utazásról be kell számolni	számlák alapján kell elszámolni
Kivel szemben terheli elszámolási kötelezettség a képviselőt?	a képviselők a Szejm Titkárságának tartoznak elszámolással	a parlament gazdasági hivatalával szemben kell elszámolni	a számlákat a parlamenti gazdálkodási irodának kell benyújtani	a Szlovák Köztársaság Tanácsának

Az egy főre jutó GDP, a havi átlagkereset és a parlamenti képviselők havi fizetésének alakulása 2005-ben országonként

adatok euro-ban

	egy főre jutó GDP (éves)	havi átlagkereset	havi parlamenti képviselői fizetés	képviselői fizetés/ havi átlagkereset
Norvégia	51450	3600	6213	173%
Svájc	39556	2748	2629	96%
Ausztria	29745	2580	7905	306%
Belgium	28481	2453	6243	255%
Finnország	29980	2410	5400	224%
Írország	38843	1992	7791	391%
Csehország	9736	633	2071	327%
Lengyelország	6378	592	2493	421%
Magyarország	8800	583	861	148%
Románia	3666	275	1573	572%

Forrás: Országgyűlési Könyvtár - Képviselői Kutatószolgálat: Parlamenti képviselők javadalmazása, költségterítési rendszere (Kutatószolgálati jelentés), KSH

Foglalkozásonkénti havi átlagos kereseti adatok

központi költségvetési szerveknél dolgozók átlagos havi személyi juttatásai munkakörönként

munkakör	1999	2005		változás 2005/1999
	havi átlag személyi juttatás (Ft)	rendszeres személyi jut- tatások (Ft)	kapcsolódó juttatások (Ft)	
országgyűlési képviselő	324 339	689 299		213%
alkotmánybíró	547 902	1 357 842	385 852	318%
országgyűlés biztos	496 028	1 457 583	206 777	336%
Versenytanács tagja	-	753 528	232 653	-
helyettes államtitkári besorolású főtisztviselő	-	765 055	217 585	-
főosztályvezetői besorolású főtisztviselő	-	605 095	135 917	-
helyettes államtitkár	564 190	703 909	203 549	161%
helyettes államtitkárnak minősülő vezető	486 947	684 832	250 080	192%
főosztályvezető	413 137	579 635	182 941	185%
főosztályvezető-helyettes	341 809	495 817	131 974	184%
osztályvezető	273 822	434 991	97 054	194%
igazgató (főigazgató)	255 931	552 880	116 470	262%

Forrás: 2005, 1999 évi zárszámadási törvényjavaslatok, az általános indokolás mellékletei, a központi költségvetés egyéb adatai

a nemzetgazdaságban egyéb foglalkozásokban dolgozók átlagos havi személyi juttatásai munkakörönként

munkakör	1999	2005	változás 2005/1999
	bruttó havi átlagkereset (Ft)	bruttó havi átlagkereset (Ft)	
Gépészmérnök	146 238	308 688	211%
Szoftverfejlesztő, informatikus	182 776	323 346	177%
Szakorvos	112 248	288 490	257%
Középiskolai tanár, oktató	91 004	207 221	228%
Közgazdász	210 282	334 362	159%
Adószakértő, szaktanácsadó	212 644	415 507	195%
Könyvvizsgáló, könyvszakértő	308 353	396 311	129%
Jogász, jogtanácsos	198 424	353 909	178%

Forrás: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal